

ادبیات ، فنون عسکریه ، بحریه ، تاریخ ،
تجارت ، زراعت ، صنایع ، معارف ، امور
نافعه و ! کلنجہ لی فقراتدن باحث مصور
جریده در .

مہر نوع خصوصیات ایچون غزتہ تک مدیری
سمادتلو طاہر بک افندی حضر تلیہ مراجعت
اولنور .

BUREAUX :
Imprimerie Tahir Bey
40, rue de la Sublime-Porte,
STAMBOUL

ارتقا

(ارتقا) بک استانبول و ایچون
بر حنہ تک آتوہ سی ۳۲ فریشتدر .

مہائی باجلہ ارباب قلعہ آچققدورہ مرالی
قلم طوقان یازہ بیلیز .

ادارہ خانہ سی باب طالی نجادہ سندہ .
نومرولی « معلومات » مطبعہ سیدر .

JOURNAL ILLUSTRÉ
IRTIKA

نسخہ سی : ۲۰ پارہ یہ در

جمعه کونلری نشر اولنور فنی و ادبی مصور عثمانلی غزتہ سیدر .

نسخہ سی : ۲۰ پارہ یہ در

مُصَنِّعُ حَبِيبٍ

شعر، موسیقی

اوشرقی دیکارکن

آرتق بونی تجربه ایتم . اوشرق ، اوبسته نکار کوش رقتمه ایریشیر ایریشمز غریب برتأثر ایچنده قالدق کندیده آکلايه مدیغ برحسك الجاسیه بوشرقی بی ، خصو- صیله شو :

« ایسته دکه کوکلی ویردم سکا هر نه ممکنسه فدا ایتم سکا »

مصراعلری بلا اختیار میرلدانیرم . اوکونده او یله اولدی . چیریده ، هردهان صنعیدن دوکیان صولرله ، وجهیاب خوضک کنارنده ، تاسازنده لرك قریه سی یاننده فسی برطرفه آتمش ، باستونی براقش ، اوکده بوزکی صوی آلمش اولدیغ حالد کاناك تالرنندن دوکیان نعمات روخووازی راستغراق شاعرانه ایچنده دیکله یوردم .

موسیقی ، شعر ..... بونلرك ایکسینه ده آیری آیری انجذاب واردر . بونلریم محرم ملالم ، ندیمه روحدر . برنی هرزمان ، هان هرکون ، هرکیجه اوکور ، ترجمان حس و قلم اولان بریتدن ، برمصراعدن ، حتی برکدهن متأثر اولورم . دیکرینی آره صره دیکله یه رک روح وقلمده او یاندردی تأثرات حزن ایچنده دوشونور ، بعضاً آغلارم . موسیقی ، شعر ..... شعر او قومقله ، ساز دیکله مکله کچر دیکم زمانلری حیاتمک اک خوش دملری عد ایدرم .

بلا تردد دیه یلیرم که شعرایله موسیقی به دکل ، شعر و موسیقی کله رینه بیله انجذاب فوق العاده واردر ، لیکن نه یارار ؟ ایکسیندن ده بی هریم . دیدیکم کی برنی هرزمان او قویه رق متأثر اولور ، دیکرینی آره صره دیکله یه رک روح وقلمده او یاندردی تأثرات حزن ایچنده دوشونور ، بعضاً آغلارم .

واقعا هیچ شعرده سوبله مدم دکل . ازجه :

سنگه

مشعش برسم ، بر ساحة نیلکونک آلتنده اویورکن را کدوسا کت جبال ، الحار ، ساحلار . یوشب عالم بهشت آسا ، منورکن بوتون هریره آقارکن جوی لر ، تابان ایکن ماه افق سا کنده سنگه ساحلک اک دلفروز آغوش صافنده ، اوت ، یالکز سنگه بردقیقه لب باب قالسم ، اونوتسم هجروسودایی ، بو محزون قلبی آلداتسم . بو محزون قلبی که سن بر زمانلر پیش نازکده قیروب یختدک ، آلداتدک ، یاشاتدک کریه ور ، نالان

اونک ایچون چیچک بو آیده پک سویلیر . اوکون بردمت صالقم کاه برسر ملاحه نمونده ، کاه برسنه صافده ، بعض کرده بردست نرمینده جای قبول بولش ایدی .

خی اک زیاده سویندیروب مقتخر ایدن برشی وار ایسه اوده هر برده کال استراحت ایله اجرای صفا ایدلسی ایدی . ذاتا هرکونی برعید اکبر اولان شودور مسعودی ادراک ایله مباحی وسایه جلیل خسروانیده هرجه تله کامیاب اولان خلقمک چهره بشوشنده کی اشکال پسندیده یختیار بی کوروب سوینه رک ، بوشادی عمومی به اشتراک ایده رک کوزل بر کون کچیردم .

حسین کاظم بک افندی بک بالایه نقل ایتد . بکمز فقره سی نه لعطفدر . بو ، دقتله ، مطالعه ایدیه بک اولور ایسه ، کاظم بکک تصویر طبیعت خصوصنده کی اقتداری نظر حقیقت اوکنده تجلی ایدر .

حسین کاظم بک افندی بک اثرلری اوکو- رکن « عمر ادبی » محررینک کندیسته مخصوص اولان واسلوب دلپذیرینک خطره کلمه سی قابل اولماز . کاظم بکده بونی سویلیر . « کتابه غم » محرر عمرتمک اثرلرنن پک چوق استفاده ایتدیکی ، واسلوب لطیف و روخووازی تقلید ایچون پک چوق چالیشد . یعنی اعتراف ایلر .

بزده سویله بی دکلمی ز . « عمر ادبی » محررینک اثرلرنن هانکیمز استماده ایتدک ؟ اومقالات ادبیه دن ، « تفکر » ، « پژمرده » رساله لری حقنده کی مطالعاتدن ، « عمر ادبی » دن ، « کتابه غم » دن ایتدیکم استفاده بی ظن ایدر ایسم هیچ کیمسه انکار ایده منر . ده طوغرو سویله مک لازم کلیرسه « عمر ادبی » محررینک ایدای تبعمزده طوران محاسن فکریه سی سوء استعمال بیله ایده رک اثرلرنن بعض پارچه لر آله رق یازدیغمز شیرلک آراسنه صیقیشدیردق . صوکر ا بونلری کندی مالز کی اورته به سورده رک فتخار ایتدک .

یوقاریده دیدیکم کی حسین کاظم بک افندی بک اثرلری او قورکن « عمر ادبی » محررینک کندیسته مخصوص اولان واسلوب دلفرینک لایح خاطر اولماسی ممکن دکلد . حسین کاظم بک بوندن طولانی ده آریجه تبریک ایدر و آثار کریه لرینه انتظار ایلر .

محمد آصف

طاغیرینه طوغرو یاصلا تمش . او موجه زارتنک خاردار . آه اوملاعیه الوان منبع دلارام ضیادن دریاه قرمز رنگده عکس ایده رک بورالر قدر کلور . اورنک آلی آچیق پنجه تحول اتمش . کیتدکجه قاراریور . اونه ؟ برصد ! صالنجاقدن بر چوجق دوشمش . آغلایور . بورنی قانا .ش . پک یازیق . همشیره سی لندن طومش . بیاض البسه سنه قونان غباری سیلکه سیلکه اونو باوه کریه خواهی صوصدیریور . نامیه بهار ، فیضی ایکی خاصه بلند طبیعتدن اظهار اتمش کی بتون بدایع مترجه رنگ ایله بوده کورونیور .

برسی خیرکی بخش انظار ، چشم تماشایه مرئی بر بدیه فیاض ازل . دیکری شام اشتیاقه واصل بر عطر جانجش .

بری هم لوحه غم ویده ، هم بعد مست- فنهک تجلیسنه مانع اوله مدینی آله رک بهشتی مناظرنده دیدار . دیکری اوزاقدن طوب طوب ، صالقم . صالقم کورونوب نفع خفیف بهارک بوی مستی قزاسی بورالر قدر ایصال ایتدی ازهار دیده پیراده ، حتی برکنار مزرحه بی جای نمو اتحاد ایدن برسر بیابانیده بیله موجود . عجبا زمدن کلور ؟ نسیم بی قرار ربیع ؛ عجاهاکی غنچه نوخیزده مشجره نک رکازنده وضع وضعیانه ایله بیتوب آچیله رق سر یلمش بنفشه به تماش ایدوب بورالر قدر اوعطر جانجش طبیعتی کتیریور . ساحلده ایلر لیورم . کوزتیه ، ارن کوی کوشکلی به لطیف ! او صیق صیق آغاجنر نه سویملی ! شوصولورده ، قایا اویوقلرینه کوروب چیرینان قوملغه قدر کلوب چکیان مرمره اوفیض طبیعتدن کالیله حصه دار . ایسته اوینه رنگ اچیلمش ، طاغیرمش قاراریور فقط یه بیدر بی ورود . پنجه ایله سیاهک امتزاجی سطح آیده کوزلش سیور . بر قاچ سحاب آواره به باقک !

امتراج الوانه بوندن بدیع نمونه اولماز . سعد آباد بوچن صفت دلاویزده مایسک ایلک کونی غلبه ک اولش . ریر آراه ، درده صاندال ، هله اقشام اوستی شیتلی صرتلرنن عودت پک خوش اولش . اورلری کوزلجه ضولانه رق توز ازاله ایدلش . نه کوزل !

دیدیم ، مایسک دم نخستینی ؛ بو حوالی دلنشینه خاص اولان فیض مناظره باشقه بر رونق ویرر . صوکره باشاقلر یاواش یاواش صارمغه باشلار .

چنلر بیچیلیر . بقیه سی ده صاری بررنکه کیرر .

میوه لرده ادراکه بدأ ایدوب صیفه حاضر لانیور .

اثرلرنن بحث ایتک ایسته دیکم حسین کاظم بکده ولی نعمت بیتمز پادشاه معارف پروریمز افندمز حضر تلرینک متادی اللهمان اولان عنایات تاجدار یله یتشمش ، اوچ درت سنه دن بری عالم مطبوعاتمزه چالیشه رق نیک نام قزاشم محرر لر مز دندر .

حسین کاظم بک برشاعر ، برادیب اولمقدن زیاده ای بر محرر در .

بز ، حسین کاظم بک برشاعر ، برادیب اولمقدن زیاده ای بر محرر در دیمکله شعر وادیاتدن بی بهره در دیمک ایسته . یورز . فرض محال اوله رق دیسه ک بیله سوه سوه اوقودیمز حکایه لر یله ، آزچوق مستفید اولدیغمز مقاله لری کندیسنک اقتدار ادبیه شاهددر . خصوصیه « مایسده » عنوانیه یازدیغی شوققره نه لطیفدر :

« بونواحی کریده ده طرز تجلی ربیع نه رتبه سویملیر ، نه قدر دلپذیردر . نیسان مارتک شدتلی روزکارلری حقیق ماتملره تحویل ، رودتی صباحلری بر آز اوشوتک ، فرضا بر انچه خر قیه محتاج ایتک صورنیله تعدیل ایدوب ده اشجار ، کسوه خضرای نظر پیرای ایله اورتومکه باشلادی آرزوی تنزه ، پای تماشای کاه سعد آباده ، کاه بوغاز انچه ، کاه فنار بنجیه قدر ایصال ایدر . خضر الیاس بوسور فیض آکین طبیعتک تمه سی مقامنده اولوب مایسک دم نخستینی ایسه بو حوالی دلنشینه خاص اولان فیض مناظره باشقه رونق ویرر .

اوکون ، مایسک ایلک کونی ده فنار باغچه سنده ایدم .

صباحلین برقاج آراه ، چوقجه دینیه بیله جاک ارزودار تنزه بوز هتکاه فریده نقل اتمش ایدی . مرمره موجات خفیفه ایله چیرینیور . سقف مینا کون آغاجلرک آراستدن پارچه پارچه ، التاع شمس ایله صاری به قریب بررنکه کورینیور . اوکانه طوغری ایدی . تنهلی بر آراه زری قاضی کویه نقل ایتدی . اوراسی پک غلبه اق . قوش دلی ایسه ایکسندی به طوغرو ایجه تنه قالدی . بنینه فناره دونمک ارزوسی اظهار ایتدم . اوله دکلی یا ؟

غروب ؛ قلب زائر آنجق بو خاکپاره دلنشینه فیض تماشایی احساس ایده یلیر . مناظر طبیعت آنجق بوراده تجلی ایدر ، « چفته حوضلر » طریقه یه اواره دوندک . اوسایه کاه پک تنه . برقاج آراه طورمش .

برایکی اویون مراقبیسنک کورولیمسی ایشیدیلیر . ایلرله دک .

لوحه غروب پشیده م . کواش آیستفانوس

فقط شمدی اونو تمق ایسترم هر ساحه ر الحان
ایکن ، یالکر سنکله بر دقیقه لب باب قالشم ،
اونو تسمه هجروسودای ، بو محزون قلبی آلدانسمه
قیلندن بر قاق پارچه شعرم وار ایسه
ده بو کی هذیان افکارک نزد ارباب ادبه
هیچ بر زمان مظهر تقدیر اوله میه جقلری
بیلدیکم ایچون کندمی شاعریتدن بی نصیب
عد ایدرم .

حال بوکه موسیقیدن بو قدرده نصیم یوق
یا . آنی یالکر دیکلرم . فقط ناصل دیکلش
بیلیمسکر ؟ بوتون روحله ، بوتون قلبله ،
بوتون صمیمیتله . . . . .

ایشته اوکون چیر چیرده اوله دیکلیوردم ،
کالانک تلارندن دوکیان حزین بر تقسیم
متعاقب بوتون خواننده وسازنده لر بر آغزندن
سودیکم ، پک سودیکم ، بایلدیغ بو
شرقیه :

« ایسته دلده کوکلمی ویردم سکا »
شرقیسنه باشلادیار . آه بن بیلیمیم ،
بو شرقینک بنده ، روح و قلبمه اویندیره جنی
حسن حزینک قطرات سرشک صورتنده
کوزلرمدن دوکیله جکنی بیلیمیم .

شعر ، موسیقی . . . . . آه ، ایکسینی ده
سودرم ، نظر مذه ایکسینکده قیغی عینی
درجه ددر . ذاتاً ایکسینده بر دکلی ؟ بری
— که شعر — حسیات قلبیه مزه ترجمان
اولور . دیکری — که موسیقی — آنی
لسان بلیغی ایله افاده ایدر .

« عمرادی » محرم محترمی استاد من
موسیقیدن بحث ایدرلرکن :

« موسیقی » شعرک آهنگ و نغمه دینان
و بشرک نطقه حالنه ، تحسینات فکریه سنه
کوره بر هوای بدیع و دلیذر ایله ترجمان
اولان نوع دیکر بدر « دیدکن صوکر
بعض کوزل شرقیلر دن متأثر کی
اولانلرک بونلرک بر آهنگ دلفریب رتبه
کیردیکن ایشیدنجه قوری قوری به او قومده
طویدقاری تأثر دن ده ازیاده بی طویا جقلری
— بویه یورلر ،

نه قدر طوغری ! مثلاً بن :
ای جاذب وجدان نه یان آفت جانسک
بی مثل بها نشته فزا روح روانسک
فوقکده کوزل کوزمدم ای نور لطافت
بی مثل بها نشته فزا روح روانسک
یاخود :

بکامی بویه کوروندی آکوزل سنده کی حال
نه قدر جانلری یاقدک عجب ای نور جمال
سویه یور بوسوزی عاشقنرک ایام ولال
نه قدر جانلری یاقدک عجب ای نور جمال

کی ابیات کربده پی او قومده باشقه
برلنت ، بونلری بر آهنگ دلفریب ترنم
ایچنده ایشتمکده ینه باشقه برلنت طویارم .
فقط ایکنجه سی هر حالده برنجینسه مرجحدر .

باقیم رویکه بن کوزلرم اغیار صانیرم
کوزمک نوری کوزمندنده سنی قیصقانیرم
کیدیکک بیرهن نازی رقیم طانیرم
کوزمک نوری کوزمندنده سنی قیصقانیرم
آجیرم بوس ایدم لب لبرک ای غنجه دهن
چونکه تأثیر نفسدن بوزیلور رنگ سمن
بر نکاهک یتر اما بکا ای سیم بدن

کوزمک نوری کوزمندنده سنی قیصقانیرم
کی سناحت شاعرانه بر آهنگ روحواز
ترنم بورونلرک کوش رقیمزده اهترار ایتسه
هیچ شبهه یوق که بونده بوله جغمز ذوق او
شعری او قومله بوله مایز .

بیلیم دقت ایتدیکرک واری ؟ زمان
اولورکه بر شعر ، بر مصراع ، حتی برکله
بعضاً انسانی ساعترجه دوشوندیرر ،
آغلایر .

هیچ شبهه یوق که اوشعر ، او مصراع ،
اوکله ترجمان حسن و قلبمزل اولدینی ایچون
اوزرمزده اجرای تأثیر ایتشدر . بز او
شعری آتک ایچون سومشدر . بر منظومه
واردرکه پک سودرم . هر کون ، هر کیجه
او قوم . ذاتاً از بر مدهدر . باقکر نقل ایدم
هیچ شبهه یوق که سزده سود جکسکر . احتمال
که بعضیلرینک احتسینات قلبیه سنه توافق
ایده جک . ایشه :

هردم که بوقلب فاترمدن
بر حسن الم کچر یریشان
بر قطره سرشک اولوب نمایان
چشمیمده ، خیالک اوزره تتر
برلکده فقط آقوب کیدرلر
برلکده طوغوب ثناء ایدرلر
سنسک او خیال لوح وجدان
سنسک از سرشک زخم هجران
سنسک کچن آه خارمدن
کزمیسک ای ستوده اندام

افکار و خیال کله رنگ
کوکله کی آه ناله آهنگ
اک حسلی دمنده تار روحک
بر نغمه کی اولور خروشان
لکن بوسورکلی عکس افغان
بر بشقه خطابیدر حیالک
تمالی مییم . نیم ثباتک ؟
سنسز بولونجه بولام آرام

بن بو منظومه بی ایلک او قومدیم زمان
فوق العاده سومشدم . چونکه :
کزمیسک ای ستوده اندام

افکار و خیال کله رنگ

کوکله کی آه ناله آهنگ

اک حسلی دمنده تار روحک

پارچه لریله احتسینات قلبیه م آراسنده
بر مناسبت واردر ، بزم بر منظوم بی ، بر
مصراع ، برکله بی ، یاخود کوچوک بر
حکایه بی سومکلمکمز ، آنی تکرار تکرار
او قوملغمز ، قائلینک حسیله حسیاتمز آراسنده
مناسبت اولدینی ایچوندر .

بنده اوشرقی بی سومکلمکمز ، آنی دیکرکن
متأثر اولقلغم روح و قلبمه ترجمان اولدینی
ایچوندر .

ایشته بن شعر و موسیقی بی بویه سورم .
آلر نیم مجرم ملالم ، ندیمه روحدر . و شعر
و موسیقی ایچنده کچر دیکم زمانلر : حیالک
اک خوش دقیقه لریدر .

محمد آصف

دلدار قدیم

اونی یکر می بش کچه واپورینه یتشمک
ایچون بر تهالک ، کوپری اوستنده قوشارکن
نظرم اوزاقدن کلن بر وجوده ، نکاهی
نکاهمه معطوف ایکی چشم سیاهه تعلق ایتدی .
دقت ایتدم : نظرلری ، اسکی بر آشنالقله
نظرلرمده تتره بن بوسیه کوزلری طانیق ایسته
یوردم . بردن بره پیش نکاهمه صانکه برردای
سزاب قالدی . بن ، یرتیلان بونجار رقیق
آلتندن فارشیمده کی چهره بی ، نظرلری
نظرلرمده تتره بن سیاه کوزلری طانیدم .
او ، کچدی . بن ده یوریورودو شونیوردم :
آه ، شمدی نظرلری اوزرمده هیچ بر تأثیر
حاصل ایدمه بن بو کوزلرک بر نکاهنه قازشی
بن وقتله نه لر زشله حسن ایتش ، بونلر ایچون
نه قدر آغلامشکن بر هیچدن ، اهمیتسز
بر افعالندن ، بر دار غنیلقدن ، بر هجران مو -
قتدن صوکر او فسونکار کوزلرک ، او عشومه
کار نظرلرک روح و قلبمه اویندیردقاری
احتسیناتی رمادنیسان آلتنه کومش ، آنی
اونوته رق حریص محبت اولان قلبی ایکی
چشم لاجوردنیک باغیان باقیشلرینه ربط
ایتشدم .

بن بویه دوشونورکن آرتق سومدیکم
اوزوالی ایچون قلبمه درین بر حسن مرحمت
اویندی . واپوره یتشمک اوزره سریع
آدیملره آصمه کوپریدن اینرکن بلا اختیار
آغلایوردم .

محمد آصف

رقص

اقوام متدنده حرکات منتظمه بدنیدن
عبارت اولان رقص ابتداری ضیجرامه
نوعندن برشی ایدی . وقتله ایکی نوع رقص
واردی . بری امور مقدسه دینی به مخصوص
اولوب دیکری امور عادیه دنی به دن محدود
بولونوردی . ادیان قدیمه نک کافه سنده رقص
مراسم دینی سیانه داخلدر . عبرانیلر رهبانی
ایکی به ایرلر ، بر قسمی تغنی به ، بر قسمی
رقصه تخصیص ایدرلر و بروقه مسعوده
تجدیدنه نشانه شکران و مسرت اولق اوزره
رقص ایلرلردی .

هندیلر و چینیلر ده رقصی مراسم دینی بدن
عد ایتشلردی . یونانیلر موسیقی ایله رقصی
مزج ایدرک باشلیجه معبودنرینک شرفه
بونلری یاپارلردی . یونانستانده « باکوس »
نامنه اجرا ایدیلن رقص مستی اولق اوزره
دینی رقصلرک کافه تغنی غایت ساده ایدی .
فقط بعض نوع رقصلرده بر طبیعت و حشیه
کورولوردی . رقصلرده مزراقلر ، قالدیلر
بولور ، انشای رقصه صوکر درجه دبراز
شدت اولونوردی . یونان رقصلرده بر
ژیمناستیک خالی ده واردی . یونانستانک
بعض حوالیسنده بورقص عادتاً بر عسکرلک
تعلیمی مقامنه قائم اولوردی . بعض اقوامده
بورقص ضیافتلرک عقبنده قادیلر طرفندن
اجرا ایدیلردی . یاواش یاواش بوضیافت
رقصلرنده کی خدیت زائل اولدی . بونلره
تیارومسی بر حال کلدی . صوکره صوکره
بوتون بوتون مغل اخلاق بررنگ کسب
ایتدی .

رومالیلر رقصی اجمال ایتدیلر . رومولوس
ایلک رقص محاربانیه ایجاد ایتدی . نوما
رقاص راهیلر مکتبیه تأسیس ایلدی . بورهبا
نک وظیفه لری حرب معبودنک معبدی اطراف
قدنه رقص ایتمکن عبارتدی . ۴۶۰ سنه سنده
روماده شدتلی بروبا علی ظهور ایتدیکندن
بونک تأثیریه ازاله ایتک اوزره بر رقص دینی
اجرا اولمشدی . « رومالی » صفتی احراز
ایتش اولان ذرات یالکر دینی رقصان اجرا
ایدرلردی . دیکر نوع رقصلر باعث ذل و عار
اولق اوزره تاقی اولونوردی . فقط بر زمان کلدی که
رومالیلر دن بوفکر زائل اولدی ، رقصلر صوکر
درجه ده حرمت و رعایت بولدی . مع مافیه
رقاصلر ایچین ینه بر دوره فلاکت کلدی ،
رقص تیارویه ده داخل اولدی . ایشه خر -
ستیالنگ ایلک زمانلرنده کلیسالرده اجرا
ایدیلن رقصلر ، بوکونکی تیارولردنکی باللر
هپ بو اسکی رقصلرک بر برقیه سیدر .

روما امپراطورلرنگ انقراضدن صوکره